

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/321/2015
Identifikačné číslo spisu:	1404117855
Dátum vydania rozhodnutia:	22.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1404117855.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Realmont, s.r.o., so sídlom v Rovinke č. 97, IČO: 35721316, zastúpeného advokátskou kanceláriou AK Balara, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Košická č. 56, IČO: 36858528, proti žalovaným 1/ Ing. Y. I., bývajúcemu v F., 2/ Mgr. E. I., bývajúcej v F., zastúpeným JUDr. Jankou Hazlingerovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Čapkova č. 8, o zaplatenie 3 983,27 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6 C 213/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. septembra 2014 sp. zn. 6 Co 88/2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. septembra 2014 sp. zn. 6 Co 88/2014 z r u š u j e vo výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 28. novembra 2013 sp. zn. 6 C 213/2005-516 zmenený v napadnutej vyhovujúcej časti tak, že žaloba sa zamietá.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 28. novembra 2013 sp. zn. 6 C 213/2005-516 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť do 3 dní žalobcovi spoločne a nerozdielne 3 983,27 € s úrokom z omeškania 8% od 28. februára 2005 do zaplatenia; vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania nerozhodol s tým, že o nich rozhodne po právoplatnosti rozsudku. Vychádzal z toho, že 8. januára 2002 bola uzavretá kúpna zmluva, ktorou žalovaní nadobudli pozemok v katastrálnom území C. vedený ako parcela č. XXXX/XXX - orná pôda vo výmere XXX m² (ďalej len „kúpna zmluva“). V zmysle článku IV. kúpnej zmluvy sa Ing. E. F. zaviazala, že do augusta 2002 na vlastné náklady vybuduje „komunikácie, hlavné rozvody inžinierskych sietí a domové prípojky IS (voda, kanál, plyn, električka, telefón)“ a žalovaní sa zaviazali zaplatiť jej za to do 10 dní „cca 120 000 Sk“. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že domové prípojky inžinierskych sietí boli zhotovené a 14. novembra 2003 odovzdané žalovaným. Zmluvou o postúpení pohľadávok z 30. apríla 2009 Ing. E. F. postúpila svoju pohľadávku, ktorú mala voči žalovaným vo výške 120 000 Sk (3 983,27 €) žalobcovi. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa treba článok IV. kúpnej zmluvy považovať za zmluvu o dielo. Bolo preukázané, že toto dielo bolo vyhotovené a odovzdané žalovaným, ktorí ale zaň nezaplatili. Reagujúc na tvrdenia a námietky

žalovaných vznesené v priebehu konania súd ďalej uviedol, že zo zmluvy o dielo nevyplýva záväzok žalobcu (jeho právnej predchodkyne), že dielo vykoná osobne. Pre posúdenie veci nie je rozhodujúce, aké zmluvné vzťahy mala Ing. E. F. s tretími osobami pri vykonaní diela. Zmluvné dojednanie, podľa ktorého cena bude splatná do 10 dní od právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia, je neurčité, lebo nešpecifikuje konkrétne kolaudačné rozhodnutie; to zakladá jeho neplatnosť. Za daného stavu nie je opodstatnená obrana žalovaných založená na argumentácii, podľa ktorej domové prípojky nezhotovil žalobca (resp. jeho právna predchodkyňa). V súvislosti s týmto konštatovaním súd prvého stupňa poukázal na zmluvu o budúcej zmluve, na výpovede viacerých svedkov (osobitne svedka Ing. R. Y., bývalého starostu), a na list obce Rovinka z 13. októbra 2004. Žalovaní nepopierali, že za vybudovanie prípojok od nich obec Rovinka nepožadovala žiadne finančné prostriedky. I keď žalobca nepredložil v konaní písomnú zmluvu o združení finančných prostriedkov a podmienkach realizácie stavby a takúto písomnú zmluvu nemá k dispozícii ani obec Rovinka, z výsluchu svedkov Ing. R. Y., ako bývalého starostu obce Rovinka a Ing. E. F., mal súd preukázané, že k uzavretiu takejto dohody došlo a na jej základe boli vykonané práce v zmysle článku IV. kúpnej zmluvy (t.j. zmluvy o dielo medzi Ing. F. a odporcami). Túto skutočnosť potvrdzujú aj faktúry č. XXX-XXX/XXXX, ktoré vystavil dodávateľ Ing. T. Q. odberateľovi Ing. E. F. na základe zmluvy o dielo č. XX-X/XXXX, XX-X/XXXX, XX-X/XXXX, XX-X/XXXX. S poukazom na tieto závery považoval súd prvého stupňa žalobu za plne opodstatnenú v časti týkajúcej sa istiny, preto uložil žalovaným povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 983,27 € ako dosiaľ neuhradenú cenu diela (§ 631 Občianskeho zákonníka). Výrok o povinnosti žalovaných zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania odôvodnil tým, že žalovaní sa dostali s plnením ich dlhu do omeškania, a to už uplynutím 3-dňovej lehoty plynúcej od momentu, keď im bola doručená žaloba (t. j. dňom 28. februára 2005); o predmetnej pohľadávke sa totiž dozvedeli doručením žaloby. V tej dobe bol dvojnásobok diskontnej sadzby 8%. Vzhľadom na to, že žalobca požadoval úroky z omeškania vo výške 12% od 2. marca 2004, súd prvého stupňa zamietol žalobu v časti úrokov z omeškania prevyšujúcich 8% a tiež v časti úrokov z omeškania za obdobie od 2. marca 2004 do 28. februára 2005. O trovách konania nerozhodol (§ 151 ods. 3 O.s.p.).

Proti výroku tohto rozsudku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, podal odvolanie žalobca žiadajúc, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalovaným uloží povinnosť zaplatiť mu 12% úroky z omeškania od 2. marca 2004 do zaplatenia. Uviedol, že cena diela sa stala splatnou jeho kolaudáciou, o čom žalovaní vedeli.

Proti výroku uvedeného rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo žalobe vyhovené, podali odvolanie žalovaní. Podľa ich názoru je pre vyhovenie žalobe nepostačujúce samo zistenie, že domové prípojky inžinierskych sietí boli vybudované a že žalovaní za ne nikomu nezaplatili. Súd prvého stupňa mal skúmať, kto a na koho náklady vybudoval tieto domové prípojky. Z dokladov založených do spisu vyplýva, že zmluvným partnerom jednotlivých dodávateľov inžinierskych sietí a domových prípojok bola obec Rovinka, ktorá mala s týmito dodávateľmi uzavreté zmluvy o dielo. Dodávatelia jej domové prípojky odovzdali na základe písomných protokolov a obec Rovinka im za ne zaplatila. Bez zistenia a zohľadnenia relevantných skutočností nemožno považovať napadnutý výrok za vecne správny.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. septembra 2014 sp. zn. 6 Co 88/2014 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. V časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, napadnutý rozsudok potvrdil. V odôvodnení uviedol, že žalobca v konaní tvrdil, že pohľadávka, ktorá je predmetom sporu, bola pôvodne pohľadávkou Ing. E. F., ktorá mu ju postúpila zmluvou o postúpení pohľadávok z 30. apríla 2004. Ing. E. F. toto tvrdenie žalobcu poprela. Na pojednávaní pred odvolacím súdom ako svedkyňa vypovedala, že budovanie inžinierskych sietí osobne nezabezpečovala, na vlastné náklady ich nevybudovala a ani nezaplatila za práce s tým spojené; bola spoluvlastníčka pozemku, ktorý kúpili žalovaní. Splnomocnila Ing. U. Q. na úkony spojené s predajom tohto pozemku, nerozhodla sa ale, že na vlastné náklady vybuduje domové prípojky inžinierskych sietí. Žiadne náklady jej teda v súvislosti s vybudovaním prípojok inžinierskych sietí na pozemok žalovaných nevznikli. Kúpnu zmluvu vyhotovil Ing. U. Q., ona jej obsah nepoznala a dozvedela sa o ňom až po začatí tohto konania. Vzhľadom na túto výpoveď Ing. E. F. zostalo sporné, či žalobca v súvislosti s vybudovaním prípojok inžinierskych sietí na pozemok žalovaných má vôbec pohľadávkou, ktorá je

predmetom sporu. Suma 120 000 Sk bola pritom v kúpnej zmluve dojednaná iba orientačne a nepredstavuje konkrétne (preukázané) náklady vynaložené na vybudovanie prípojek inžinierskych sietí. Inžinierske siete a domové prípojky elektriny vybudovala ZSE, a.s. na náklady obce Rovinka, ktorá ich ešte počas výstavby previedla na ZSE, a.s. Domové prípojky na telefón vybudoval Slovak Telekom, a.s. ktorý ich 1. decembra 2004 odovzdal obci Rovinka. Obec Rovinka zmluvou z 10. decembra 2003 previedla na SPP, a.s. inžinierske prípojky na plyn; v tejto zmluve sa uvádza, že inžinierske siete a prípojky sú vo vlastníctve obce Rovinka. Domové prípojky inžinierskych sietí (plyn, elektrina, telefón) vybudovala teda obec Rovinka. Táto skutočnosť vyplýva aj zo zmlúv o dielo z 20. decembra 2001, ktorými si obec Rovinka objednala výstavbu inžinierskych sietí a domových prípojek inžinierskych sietí u dodávateľa Ing. T. Q.. Žalobca sa zrejme na výstavbe domových prípojek inžinierskych sietí podieľal, ale ak mu z tohto titulu vznikla nejaká pohľadávka, mal ju uplatniť voči subjektu, ktorý sa stal vlastníkom vybudovaných domových prípojek inžinierskych sietí. Z týchto skutkových zistení odvolací súd vyvodil, že napadnutý rozsudok nie je vecne správny vo výroku, ktorým bola žalovaným uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3 983,27 € s príslušenstvom. Vzhľadom na to napadnutý rozsudok zmenil (§ 220 O.s.p.) vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, tak, že žalobu zamietol. Keďže žaloba nie je dôvodná, odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá. V závere rozsudku odvolací súd konštatoval, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázal na to, že v konaní nebola sporná existencia právneho úkonu, na základe ktorého došlo k postúpeniu pohľadávky z Ing. E. F. na žalobcu. Spornou bola otázka, či menovaná bola vôbec veriteľkou žalovaných. Na odvolacom pojednávaní sa Ing. E. F. vyjadrila, že jej táto pohľadávka vôbec nevznikla, druhý svedok sa vyjadril presne naopak. Vyjadrenie Ing. E. F. je rozporné a prieči sa iným preukázaným skutočnostiam, napríklad tomu, že so žalobcom uzatvorila zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá bola predmetom konania; jej podpis na tejto zmluve je notársky osvedčený. Jej odvolacie vyjadrenie je tiež v rozpore s ďalším nespochybniteľnými faktami, a to že na jej meno boli vystavené viaceré faktúry a niektoré príjmové pokladničné doklady potvrdzujú, že Ing. E. F. zaplatila subdodávateľom sumy v zmysle faktúr. Pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie len na obsahu vyjadrenia Ing. E. F. na odvolacom pojednávaní, mal náležite vysvetliť, prečo práve toto vyjadrenie, a nie množstvo listinných dôkazov založených v spise považoval za právne významné. Takéto vysvetlenie ale odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje. Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že zmluvou o postúpení pohľadávky nemohlo dôjsť k postúpeniu (neexistujúcej) pohľadávky, mal náležite vysvetliť, prečo vôbec bola táto zmluva uzatvorená. Ani to ale odôvodnenie napadnutého rozsudku nevysvetľuje. Hodnovernosť svedkyne Ing. E. F. spochybňujú aj jej mnohé ďalšie rozpory v jej výpovediach a vyjadreniach (napríklad o tom, či prípojky osobne zabezpečovala a financovala). Odvolací súd mylne uviedol, že suma 120 000 Sk predstavovala len orientačnú cenu nákladov na vybudovanie prípojek, podľa názoru žalobcu bola takto dohodnutá cena diela. Výsledky dokazovania nedávali žiadny podklad pre záver odvolacieho súdu, podľa ktorého „inžinierske siete a domové prípojky elektriny vybudovala ZSE, a.s. na náklady obce Rovinka“. Naopak, množstvo dôkazov preukazuje opak (napríklad výpoveď zamestnanca ZSE, a.s. a tiež zmluva o prevode práv investora uzatvorená medzi obcou Rovinka a ZSE, a.s.). Obdobne nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní záver odvolacieho súdu, podľa ktorého „prípojky na plyn vybudovala obec Rovinka“. Odvolací súd mylne uviedol, že dielo zhotovoval žalobca; v skutočnosti ho, a to podľa vyjadrenia mnohých subdodávateľov, zhotovovala Ing. E. F.. Odvolací súd teda mnohé dôkazy predložené žalobcom (a sčasti na jeho návrh aj vykonané pred prvostupňovým súdom) buď celkom odignoroval, alebo nesprávne vyhodnotil. Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré v danom prípade vôbec nevysvetľuje podstatné dôvody zamietnutia žaloby, je nepreskúmateľné a nezrozumiteľné. Z týchto dôvodov žalobca žiadal napadnutý rozsudok buď zrušiť (a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie), alebo zmeniť (a žalovaných zaviazat' zaplatiť žalobcovi ním požadovanú sumu a v tomto prípade mu tiež nahradiť trovy dovolacieho konania).

Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že neobsahuje žiadne nové argumenty. Odvolací súd dospel k správne mu záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a v konaní nepreukázal, že má voči

žalovaným pohľadávku 3 983,27 €. Za osobitne významné označili vyjadrenie Ing. E. F. na odvolacom pojednávaní o tom, že budovanie inžinierskych sietí nezabezpečovala ani nefinancovala. Samo zistenie, že prípojky boli vybudované ešte nepreukazuje, že žalovaní sú povinní zaplatiť žalobcovi ním požadovanú sumu. Vzhľadom na to žiadali napadnutý rozsudok „potvrdiť“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozsudku uvedenému v § 238 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či je dovolanie opodstatnené.

1. So zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolať procesné vady konania uvedené v § 237 O.s.p. netvrdil. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ale v prejednávanej veci došlo k procesnej vade tejto povahy.

V zmysle § 118 ods. 4 veta prvá O.s.p. (viď tiež § 211 ods. 2 O.s.p.) ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Z tohto ustanovenia vyplýva jednak procesná povinnosť súdu vyzvať účastníkov na zhrnutie ich návrhov a na vyjadrenie sa k dokazovaniu i právnej stránke veci, jednak tomu zodpovedajúce procesné oprávnenie účastníka na „záverečnú reč“. V nej môže účastník zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj názor na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti, zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Vyjadriť sa môže tak k skutkovej, ako aj právnej stránke veci. Takéto zhrnutie a vyjadrenie nemusí predniesť osobne účastník konania, môže ho za neho predniesť jeho zástupca.

Podstatný obsah „záverečnej reči“ treba uviesť do zápisnice o pojednávaní. Spravidla je na toto zhrnutie a vyjadrenie vyzvaný žalobca pred žalovaným, je však na úvahe súdu, v akom poradí im udelí slovo. Záverečné zhrnutie a vyjadrenie nemusí byť takto formálne označené; záverečným zhrnutím a vyjadrením („záverečnou rečou“) je aj takto neoznačený procesný úkon účastníka urobený na záver pojednávania, ktorým zhrňuje svoje návrhy, vyjadruje sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

O tom, ako v tej - ktorej veci prebiehalo pojednávanie, môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu. V preskúmvanej veci je v spise na č.l. 559 až 564 založená zápisnica o pojednávaní pred odvolacím súdom, ktoré sa uskutočnilo 8. septembra 2014. Z tejto zápisnice vyplýva, že súd vypočul svedkov Ing. E. F. a Ing. U. Q. a nevyhovел návrhu právneho zástupcu žalobcu, aby obaja svedkovia boli konfrontovaní. Obsah tejto zápisnice v ničom nenasvedčuje tomu, že odvolací súd postupoval podľa § 211 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 118 ods. 4 O.s.p. a že žalobcovi vytvoril procesnú možnosť realizovať procesné práva, ktoré mu z tohto ustanovenia vyplývajú.

Uvedeným postupom odvolacieho súdu bola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) v zmysle realizovať procesné oprávnenia, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok ako účastníkovi občianskeho súdneho konania.

2. V prípade, že je dovolanie procesne prípustné, je dovolací súd povinný (viď § 242 ods. 1 O.s.p.) ex offio skúmať, či v konaní nedošlo k tzv. inej procesnej vade konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Za „inú vadu“ (v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. neuvedenú) sa spravidla považuje najmä porušenie

ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov (napríklad osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O.s.p.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplývali, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo.

2.1. I keď dovolateľ vadu takejto povahy výslovne nenamietol (ako dovolací dôvod označil to, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci - § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), obsah jeho dovolania nasvedčuje tomu, že mal na mysli aj dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Pokiaľ totiž uviedol, že napadnutý rozsudok je nezrozumiteľný a nepreskúmateľný, namietol „ inú procesnú vadu“, ktorú už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) považuje práve za takúto vadu.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Predmetné stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Poznemenáva, že obsah spisu nedáva podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký, výnimočný až krajný, prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

Dovolací sa stotožňuje s názorom žalobcu, že dovolaním napadnutý rozsudok nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. Dôsledky tohto nedostatku vykazujú intenzitu, ktorá je relevantná z hľadiska záverov vyjadrených v prvej vete stanoviska R 2/2016.

Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom (č.l. 559 spisu) vyplýva, že obaja vypočutí svedkovia sa ku kľúčovej otázke tejto právnej veci (či Ing. E. F. mala pohľadávku voči žalovaným titulom neuhradených nákladov na zhotovenie prípojok) vyjadrili úplne protichodne. Ing. U. Q. vo svojej svedeckej výpovedi uviedol, že ako niekdajší splnomocnený zástupca Ing. E. F. (pravosť podpisu ktorej bola na plnomocenstve notársky osvedčená) podpisoval za ňu viaceré faktúry a v jej mene a z jej finančných prostriedkov (z jej bankového účtu zriadeného v Tatra banke, a.s.) vyplácal dodávateľov inžinierskych sietí za nimi vykonané práce. Ing. E. F. uviedla, že jej osobne pohľadávka vôbec nevznikla, menovaný konal za ňu „v tejto veci úplne vo všetkom“, ona obsah kúpnej zmluvy „nepoznala“, ňou podpísanému plnomocenstvu „nerozumela“ a „nikomu za práce nezaplatila, lebo to všetko robil U. Q. na základe plnej moci“.

V predmetnej veci nebolo sporné, že Ing. E. F. a Ing. U. Q. 12. júla 2004 uzatvorili zmluvu o postúpení pohľadávky (viď č.l. 177 spisu). Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že sa touto zmluvou postúpila neexistujúca pohľadávka, mal vysvetliť, prečo vôbec došlo k uzatvoreniu tejto zmluvy. Pri rozpornosti vyjadrení oboch svedkov o vykonaných platbách za investičné práce z finančných prostriedkov Ing. E. F. mal uviesť, akými úvahami sa riadil pri osvojení si záveru, že menovanej (ktorá podľa všetkého nemala celkom úplné informácie o mnohých okolnostiach ani zrejme ani vedomosť o právnych následkoch viacerých úkonov urobených za ňu jej zástupcom) v súvislosti s budovaním inžinierskych

sietí nevznikli žiadne náklady, i keď niektoré práce preukázateľne zaplatila. Pokiaľ pristúpil aj k posudzovaniu opodstatnenosti nároku žalobcu na celú ním požadovanú sumu („120 000 Sk“), dostal sa do logického rozporu so svojím záverom, že žalobca nemá voči žalovaným pohľadávku (úvahy o správnosti jej výšky majú totiž význam len pri opačnom závere). Žalobca v dovolaní opodstatnene namieta, že ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie len na obsahu vyjadrenia Ing. E. F. na odvolacom pojednávaní, mal náležite vysvetliť, prečo práve toto vyjadrenie, a nie množstvo listinných dôkazov založených v spise považoval za právne významné. Takéto vysvetlenie ale odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje. Rozporné sú tiež závery odvolacieho súdu o tom, kto vybudoval jednotlivé prípojky; na jednej strane sa totiž v napadnutom rozsudku uvádza, že ich vybudovali ZSE, a.s., SPP, a.s. a Slovak Telekom, a.s., na druhej strane to, že „domové prípojky inžinierskych sietí (plyn, elektrina, telefón) vybudovala obec Rovinka“.

So zreteľom na vyššie uvedenú absenciu náležitého odôvodnenia a odvolacím súdom prehliadnuté rozpory v jednotlivých skutkových záveroch dovolací súd uzatvára, že rozsudok napadnutý dovolaním je nepreskúmateľný. Táto skutočnosť zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (viď R 111/1998 a R 2/2016).

2.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu došlo v konaní k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie tiež v dôsledku nedôsledného postupu odvolacieho súdu v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p.

Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 7 (§ 213 ods. 1 O.s.p.). Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Pokiaľ sa odvolací súd chce odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov (pretože tieto skutkové zistenia nepovažuje za úplné alebo správne), musí dokazovanie sám zopakovať a zadovážiť si tak „rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov“ v zmysle ustanovenia § 132 O.s.p. Inak koná procesne nesprávne a jeho postup vykazuje znaky tzv. inej procesnej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 O.s.p.).

V danom prípade súd prvého stupňa zisťoval rozhodujúci skutkový stav jednak na podklade listinných dôkazov, jednak na základe výpovedí svedkov. Okrem Ing. E. F. a Ing. U. Q., ktorých svedecké výpovede sa týkali medziiným ich vzájomných právnych vzťahov pri predaji pozemkov a realizácii inžinierskych sietí, ako aj združenia finančných prostriedkov investorov a obce, prvostupňový súd vypočul aj ďalších svedkov. Zo spisu je zrejmé, že za podstatnú považoval svedeckú výpoveď Ing. R. Y., bývalého starostu obce Rovinka, o okolnostiach, za ktorých došlo na základe dohody z 20. decembra 2001 k združeniu finančných prostriedkov obce a investorov. Na zreteľ vzal tiež výpoveď Ing. Q. L., niekdajšej zamestnankyne Ing. U. Q., ktorý podľa jej vyjadrenia „realizoval prípojky k jednotlivým rodinným domom“. Ako svedka vypočul tiež Ing. T. Q., ktorý sa podieľal na prácach pri výstavbe inžinierskych sietí v Rovinke.

Odvolací súd doplnil dokazovanie výsluchom svedkov; dokazovanie listinnými dôkazmi nezopakoval. Výpoveď svedkyne Ing. E. F. považoval za mimoriadne významnú, lebo podľa jeho názoru spochybňovala správnosť skutkových zistení súdu prvého stupňa, ku ktorým dospel na podklade listinných dôkazov a výpovedí iných svedkov. Menovaná sa ale vyjadrila, že vlastne ani nepoznala obsah kúpnej zmluvy (vrátane jej článku IV.), nerozumela plnej moci, iba ju podpísala, a že ten, kto mal viac informácií, bol Ing. U. Q., ktorý sa v jej mene podieľal na zabezpečovaní budovania prípojok (viď jej slová „všetko to zabezpečoval Ing. U. Q.“). Svedok Ing. U. Q. na odvolacom pojednávaní uviedol, že generálnym dodávateľom bol Ing. T. Q., ktorému za vykonané práce platila Ing. E. F. tým spôsobom, že faktúry podpisoval on (t.j. Ing. U. Q. ako jej splnomocnený zástupca disponujúci pri tom s peniazmi Ing. E. F. získanými predajom pozemkov alebo čerpanými z jej bankového účtu).

Súd prvého stupňa na podklade výsledkov ním vykonaného dokazovania (listinnými dôkazmi a výpoveďami svedkov) dospel k záveru, že Ing. E. F. mala pohľadávku voči žalovaným a že túto pohľadávku platne postúpila na žalobcu. Odvolací súd dospel k úplne opačnému záveru. Pokiaľ však skutkové zistenia súdu prvého stupňa, na ktorých založil svoje rozhodnutie, odvolací súd nedoplnil alebo nezopakoval dokazovaním vykonaným v širšom rozsahu (výpoveďami aj ďalších svedkov, vrátane Ing. R. Y., Ing. Q. L. a Ing. T. Q.), je opodstatnené konštatovanie, že odvolací súd si pre svoje - v porovnaní so súdom prvého stupňa - rozdielne skutkové zistenia neobstaral rovnocenné podklady pre odlišné vyhodnotenie skutkového stavu.

Treba pripomenúť, že z povahy svedeckej výpovede ako jedného z dôkazných prostriedkov vyplýva, že pri výsluchu svedka sa odvolací súd nemôže bez ďalšieho odchýliť od skutkového zistenia súdu prvého stupňa bez toho, že by tento dôkaz zopakoval, lebo pri hodnotení výpovede svedka spolupôsobia, vedľa vecného obsahu výpovede, i ďalšie skutočnosti, najmä spôsob reprodukcie opísaných skutočností, správania v priebehu výsluchu, presvedčivosť výpovede, plynulosť, či istota výpovede.

Nedôsledný postup odvolacieho súdu v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p., ktorým v prejednávanej veci nedošlo k zadováženiu rovnocenných podkladov pre jeho odlišné skutkové zistenia, mal za následok procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

3. Žalobca v dovolaní namietol, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolací súd vzhľadom na procesné vady konania, ktoré jednak boli žalobcom tvrdené, jednak vyšli v dovolacom konaní najavo (viď ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p., § 237 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) nemohol pristúpiť k posúdeniu správnosti právnych záverov odvolacieho súdu preto, lebo rozsudok vydaný v konaní, v ktorom došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p., nemôže byť v žiadnom prípade správny, a tiež preto, že vzhľadom na nepreskúmateľnosť (nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku a neodstránenie vnútorných argumentačných rozporov jeho odôvodnenia) ani nemal možnosť podrobiť právne závery odvolacieho súdu adekvátnemu dovolaciemu prieskumu.

4. Najvyšší súd z uvedeného dôvodu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil vo výroku, ktorým bol prvostupňový rozsudok zmenený v napadnutej vyhovujúcej časti tak, že žaloba sa zamietá; vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.